

«ҚИСҚА САТРЛАР»ДА НАМАНГАН

САҚЛАМАЙДИ

Шаҳанд матлубот жамиятига қарашли 2-озиқ-овқат дўконининг ўз омбори бўла туриб, очик савдода сотилиши лозим бўлган 1275 шиша «Томарис» коньяги, 70 шиша ароқ, 7000 шиша хушбуй «Баржоми» минерал суви матлубот жамиятининг

«катта»лари ўтирадиган бино остидаги омборхонада сақланаётган экан. Вилоят ИИБ ИЖК (иқтисодий жиноятчилик билан кураш) ходимларининг аралашуви билан энди сақланмайдиган бўлди.

МАЖБУР БЎЛДИ

Шаҳар хом-ашё савдосига қарашли дўконлар мудирлари Аҳад Баннаев, Ортин Раҳмоновлар Грузиядан келтирилган 20 минг метр ипак газламани беркитиб ўтиришган экан. ИЖК ходимлари

назорати остида сотишга мажбур бўлишди. Сотилган сўтувчиларнинг асосий вази-фаси бўлса, энди шунга ҳам ички ишлар ходимларини кутиш керакми?! Ё, тавба!

УЗАТОЛМАДИ

Косонсой тумани матлубот жамияти уюшмаси экспедитори Иброҳим Қаҳҳоров ўз нафси деб юртдошларининг ризқини қиймоқчи бўлди. Уч тонна унни четга

«узатаётганда» қўлга тушди. Бунчалик ҳам эмас-да. Ўз халқининг ризқини қийиб топилган бойлик татирмикин?!

ЯЙРАЙДИГАН БЎЛИШДИ

Вилоят матлубот жамияти уюшмасининг «Заркент» савдо марказида текширув олиб борилди. Омборда 2000 сўмлик болалар кол-

готкаси, 3526 сўмлик 13 дона аёлларнинг қишқи пальтоси топилди. Болалар билан аёллар бир яйрайдиган бўлишди.

ЁРДАМЛАШИШДИ

Нима-ниманию товуқ тухумини халқдан беркитиб бўлмайдиган, дейишади. Оқ-да. Оқибати ёмон бўлармиш. Бироқ Косонсой тумани Қўқумбой матлубот жамиятига қарашли 2-дўкон сотувчилари 10080 дона тухумни шун-

дай беркитишдики, ҳатто ўзлари ҳам топишолмай қолдилар. Оқибатда ИЖК ходимлари ёрдамлашишга мажбур бўлишди.

Н. МАМАЖОНОВ,
милиция майори.

ҒАРОЙИБ ТАРТИБ

Ички ишлар соҳасида ғалати тартиб-қондаларимиз бор-да. Масалан, оддий милиционер — ДАН ходими йўл ҳаракати қондасини бузган ҳар қандай шахсга жарима солиш, чора кўриш ҳуқуқига эга. Аммо олий маълумотли, ўн-ўн беш йил милицияда ишлаб суяги қотган, унволни ходимлар биронта тартиббузарга: «Безорилигинг учун фалон сўм жарима», — дея патта йиритиб беролмайдиган. Хусусан, участка назоратчиларининг аҳволига бир назар ташлайлик. Маълумки, улар ўз хизмат фаолиятида турли хил тартиббузарликлар гувоҳи бўлади. Бироқ чора кўришдан

иложи борица қочади. Чунки у бевосита жарима солиш, жазолаш ҳуқуқига эга эмас. Агар ғайрати тошиб, безорининг таъзирини бериб қўйгиси келса, уни ички ишлар бўлимига судраклаб бориши, баённома (протокол) тузиши, ишқилиб, бир кун-ярим кун яхшигина терга тушиши лозим. Ваҳоланки, участка инспектори бошида мингта ташвиш. Вақтдан қизғаниб, қўл силтаб қўяверади. Мен ички ишлар ходими сифатида хоҳлардимки, маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги мажмуага тегишли ўзгартириш киритилса.

М. ИСОҚОВ.

ҲАҚ ичкилик-а. Ҳозир суратга боқиб, кимларнингдир кўзлари ўйнаб кетган бўлса ажабмас. Яна шуниси ажабланарлики, уни ичган одамнинг ҳам кўзи бир жойда турмайди. Фақат иккинчисда кўз ўйнаб-ўйнаб... чиқиб кетиши мумкин.

СУРАТДА: (ўнгдан чапга) Жаркўрғон тумани ИИБ ИЖК катта операвкили милиция подполковниги Тўхта Маматқулов, терговчиси милиция катта лейтенанти Алимардон Мамадаминов, ИЖК операвкили милиция катта лейтенанти Абдукарим Пардаевлар олибсатарлардан олинган ароқларни кўздан кечиришмоқда.

Муҳаммад АМИН олган сурат.

МУШТАРИЙ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЎРНИ БЎШ ЭДИ

«Поста» рўзномасининг илк сонлари сотувага чиқарилганда кўпчилиكنинг қарашини турлича бўлганди. Кимдир яна битта «маслаҳат-гўй» рўзнома чиқибди-да, деб қўл силтаган бўлса, бошқаси қизиқувчанлик билан сотиб олди, учинчиси эса бирон-бир маънавий озуқа олиш учун сидқидилдан рўзномага кўз югуртирди.

Мен ана шу учинчи тоифа одамларга қўшилдим. Рўзноманинг бир неча сонларини ўқигач, чиқиши шарт бўлган нашр эканлигига амин бўлдим. Агар у одамларга фойда келтирмаганда, олди-қочди материаллар билан саҳифалари тўлдирилганида

эди, рўзнома сотилмай, чанг босиб қолаверарди.

Дўконларда ишлайдиган танишларим билан 10-15 дақиқа суҳбат курган чоғим: «Поста» борми?», «Келдимми?», «Келса, бир донасини олиб қўйинг, илтимос», — каби сўровларни қайта-қайта эшитаман.

Ҳар бир рўзноманинг ўз ўрни бўлади. Обрў топмаган нашр ўз-ўзидан йўқолади. «Поста»нинг ўрни эса бўш эди. Қайта тиклангани одилона иш бўлди. Фақат бир таклифим бор: рўзноманинг номини ўзгартириш керак. Кўпчилик рўзномасаварларнинг фикри ҳам шундай. Мадамин РАҲБА.

уйда ҳам, тўйда ҳам, кўча-кўйда ҳам милиционерлигича қоладику! Наҳотки, унга қурол фақат хизмат пайтидагина асқотса? Дейлик, кўчада икки безори мушталашаяпти. Кинодан қайтаётган акам ўз бурчига биноан уларни тартибга келтириш учун яқинлашди. Шу пайт ваҳший қиёфадаги безорилардан бири унга пичоқ билан ташланиб қолди. Хўш, акам нима қилмоғи лозим? Бурч деб кўксини пичоққа тутиб берсинми? Йўқ, у ҳаётдан тўймаган ҳали.

Умуман, милиционерларнинг ачинарли аҳволи тўғрисида гапираверса, гап кўп. Лекин қуруқ гапдан кимга фойда? БОБОМУРОД, ўқувчи.

НИМАЛАР

БЎЛАЯПТИ ЎЗИ?

Мен рўзноманинг 12 декабрь сониде босилган «Гўдакда не гуноҳ?» мақоласини ўқидиму руҳан эзилиб кетдим. Ўзимча бунчалар тубан кетишимиз сабабларини қидирдим. Азалдан илму маданиятли, ориятли, имонли, виждонли халқ сифатида танилиб келган халқим бугунги кунда нега бунчалар шафқатсиз, бемехр, жаллод? Назокати, шарму ҳаёси билан улугланган аёлларимизчи?

Нималар бўляпти ўзи? Турмушга чиқмай, чимилдиқ юзини кўрмай туриб қизлар туғиб олмоқдалар. Танларини сотиб, ҳаром пул топиб турмуш кечиришмоқда. Кунда эмас, соатига эркак алмаштириш улар учун оддий ҳол. Энг ачинарлиси бунинг гуноҳ, шармандалик саналмаслиги. Ҳатто айримларнинг наздида бу обрў ҳисобланиб бормоқда. Яна бир алам қиладиган жойи — бузуқиларнинг кимлардандир туғиб олиб, аллақандайдир ҳақ-ҳуқуқларини талаб қилиши. Уларнинг бу ҳаёсизлиги давлат томонидан ҳимояланиши, рағбатлантирилиши. Аждодларимиз фоҳишаликни қаттиқ қоралаб, энг оғир жазоларни белгилашганда насл-насаб, миллат бузилишининг олдини олиб қилганига ишончим комил.

Бугунчи, никоҳсиз туғилган гўдаклар ҳам, уларни турли бурчакларга иргитиб кетаётганлару ҳар хил ваҳшийликлар билан ўлдираётганлар ҳам кўпайгандан кўпайиб бораётир.

Матбуот, радио, телевидениеда: «Совет давлати — дунёда ягона давлат. Халқи бахтиёр», — деб жар солинарди. Аслида мана бахтиёрлигимиз.

Айниқса, Россиядан оқиб келаётган «бахтиёр» фоҳишалар ахлоқ-одобимиз илди-зига болта урган десак му-болага бўлмас. Баъзи аёлларимиз эса келгинди, фоҳишалардан андоза олиб, халқимиз шафтини булғамокдалар.

Қаерда азалий урф-одатлар топталар экан, ўша ерда барча яхши нарсаларга ўрин қолмайди.

Фоҳишалар, ҳаёсизлик ҳам қаттиқ жазоланмас экан, ифбат ҳақида гапириш нотиқиндир.

А. МАВЛОНОВ.

АКС-САДО

ҲУҚУҚСИЗ ҲУҚУҚ ҲИМОЯЧИЛАРИ

«Поста» рўзномасининг ўтган сонларидан бирида чоп этилган «Бечоралар ичра бечора» номли мақолани ўқиб чиқдим у меннинг ҳам дәрдим кўзалди.

Тўғри акам милиция ходими. Аммо у ўз касбидан норози, қачон қарасангиз: «Жонга тегди ҳаммаси», — деб нолиб юради. Ҳақиқатдан ҳам нолиганича бор; ишга эрта кетиб, кеч қайтади. Шанба, якшанба кунлари ҳам тиним йўқ ҳатто. Тўғриси, мен ўзим ҳам милиционер бўлишни орзу қилиб юрардим.

Энди фикримдан қайтдим.

Бундай қарорга келганимнинг боиси қийинчилик ва ҳавф-хатарга тўла касбдан ҳўганим эмас. Балки бу соҳада беъмани тартиб-қондаларнинг ҳукм суришидир.

Милиционерлар, яъни ҳуқуқ ҳимоячиларининг ўзлари кўп масалаларда ҳуқуқсиз экан. Масалан, уларнинг қуролдан фойдаланиш қондасини олайлик. Қачонки, жиноятчининг ҳужумидан ҳаёти буткул ҳавф остида қолсагина, ёнидаги тўппончасини қўллаш мумкин эмиш. Ахир, ғирт адолатсиз-

лик-ку, бу! Ҳаёти буткул ҳавф остида, деган сўз — ўлим арафасида, дегани эмасми? Кимдир қуролни ғилофдан чиқаришга улгурар, кимдир...

Бундан ташқари милиционерларга қурол фақат хизмат пайтидагина берилар экан.

Ана, холос. Бундан чиқди ҳукуматимиз ҳуқуқ-тартиботни, минг-минглаб одамлар озо-йишталигини қўриқлашни милиционерларга ишониб топширади-ю, бироқ савил тўппончани ишонч билан бериб қў-ёлмас экан-да! Ахир, милиционер хизматдан ташқари

ЁЛГИЗ ОТНИНГ ЧАНГИ ЧИҚМАС...

Бировнинг бошига ташвиш тушиб, юраги эзилиб турганида унга ёрдам қўлини чўзиш азалий одатимиз. Бу ҳам савоб, ҳам олижаноблик саналган.

Лекин бугун ҳалқимиз иқтисодий танглик даврида яшамоқда. Ким кимга ёрдам берсин? Ҳамма ўзи билан ўзи овора. Одатларимизга, қадриятларимизга дарз кетди. Бироқ ҳар қандай шароитда ҳам инсоқ инсонийлигини йўқотмаслиги, тубанлашмаслиги керак.

Оғир кунлар бизни ўз тегиригидан ўтказмоқда. Ўзаро ёрдам, ҳамдардлик, умид, ишонч эса ундан бутун чиқиши керак. Ахир, бу кунлар ҳам ўтиб кетар!

Афсус, одабийликни унутган айрим юрдошларимиз араваларини текинхўрлик кўчасидан тортиб кетмоқдалар. Ўз жигилдорларини ўзгалар лўқмаси билан тўлдиришга уринмоқдалар.

Қўл қовуштириб туриш эса тангликнинг ривожига фатво беришдек гап.

Тошкент вилояти ички ишлар идоралари ходимлари бозор иқтисодиёти шароитида чайқовчилик, олибсатарлик ва бошқа турли қонунбузарликлар билан муросасиз кураш олиб бориш мақсадида ИЖК ҳамда моддийтовар бойликлари четга олиб чиқиш кетишни назорат қилувчи давлат назоряти бўлимлари раҳбарлигида вилоятнинг барча ҳудудларида ҳаракат бошлаганлар.

Мен бу ишларнинг натижалари қандай бўлаётганлигини билиш учун вилоят ички ишлар бошқармаси бошлигининг ўринбосари милиция подполковниги Бахтиёр Сиддиқов ҳузурига кирдим.

— 25 ноябрда бошқарма раҳбарияти қарори билан бошланган ушбу ҳаракат натижалари анчагина салмоқли, — деб суҳбатни бошлади у. — Ҳар бир шаҳар ва туманларда туну кун иш олиб бораётган опергуруҳ ходимлари томонидан 12 кун ичида 182 та олибсатарлик фактлари қайд қилинди, 297 минг 455 сўмлик очиқ савдодан яшириб қўйилган қишлоқ хўжалик, саноат маҳсулотлари давлатга қайтарилди. Харидор ҳақида хиёнат қилган 199 савдо ходими аниқланди. Ёнг ривожланган майда олибсатарлик билан шуғулланаётган 486 нафар кишидан 49 минг 277 сўмлик маҳсулотлар, салкам уч минг пачка сигареталар тортиб олинди.

Б. Сиддиқов санаб ўтган рақамларнинг исботи сифатида бир қанча мисоллар келтириб ўтди. Мен улардан айримларини баён қилмоқчиман.

Чинозлик 26 ёшли Мамадали Шукров Оққўрғонга келиб, «Стюардесса» сигаретасининг ҳар пачкасини 5 сўмдан пуллаётган экан.

Қирчиллама йигитнинг сигарета сотишини бир тасаввур қилиб кўринг-а.

Ангренлик 50 ёшли нафақадор Ольга Радченконинг сумкасидан, эгнидаги кийимлари... ичидан 100 пачка «Астра» чиқди. Бу сотилганларидан ташқари.

Оққўрғонлик 51 ёшли қоралаган Ўрозгул Сафарова милиция ходимларининг кўз ўнгиде беш пачка «Прима» ни 15 сўмга пуллади. Қолган 170 пачкани эса уларга топширди. Мажбуран, албатта.

Шу ўринда чекувчилар савол беришлари мумкин: ушлабсизлар, яхши. Аммо дўконларда сигареталар ҳамон йўқ-ку?

Бу — бугунги талотўп давримизнинг чигал занжирларидан бири. Занжирнинг учини топиш учун ёлғиз милициянинг ҳаракати аниқ натижаларни бера олмайди. Очиқ, ошқора жавоб шу. Халқнинг милицияга ёрдами жуда зарур.

Кейинги кунларда аниқланган бир қатор иқтисодий жиноятчиликлар ҳақида. 36 ёшли А. Лихнер бошқариб кетаётган Г1440 ТШ рақамли автоулов Оҳангарон туманидаги Собир Раҳимов номли давлат хўжалиги ҳудудида тўхтатилди. Ва милиция ходимлари ҳаётларида биринчи бор «Москвич»га 10 қоп шакар юклаш мумкинлигининг шоҳиди бўлдилар.

Бўстонлик туманидаги пойафзал дўконининг омбори текширилганда, икки минг 363 сўмлик оёқ кийимлари яшириб қўйилганлиги аниқланди. Газмоллар дўкониде эса бир минг 144 сўмлик кредитининг кўздан панада қолибди.

Оққўрғондаги «Мархабо» қаҳвахонасидан 4 минг 247 сўмлик, Янгйбозордаги омбордан 3 минг 769 сўмлик, Пискентдаги 5-дўкондан 1 минг 378 сўмлик, 7-дўкондан 5 минг 491 сўмлик камомад чиқди.

Оҳангарон туманидаги «Дўстлик» дўкониде эса 100 қоп (7 тонна) ун беркитиб қўйилган экан.

Милиция жуда қийин шароитда қолган. Иқтисодий жиноятчилик, чайқовчилик олибсатарликдан бошқа яна у турли жиноятчиликларга қарши курашиши ҳам керак. Аҳоли, меҳнат жамоалари, маҳаллий уй-жой қўмиталари фаолларининг эса ёрдами тобора йўқолиб бораёпти. Улар фақат: «Нима учун жиноятчилик кўпайиб кетди, нега милиция чора кўрмайпти?» — деган савол беришдан нарига ўтмайптилар.

Халқ мададсиз милициянинг жиноятчиликка қарши курашиши оғир. Буни тан олиш керак, холос.

М. МИРСОВУРОВ.

Ички ишлар бўлимларининг паспорт хизмати ходимлари зиммасига гоят масъулиятли вазифа юклатилган. Фуқароларнинг шахсини аниқлаш, уларнинг турар-жойларини қайд этиш ўта зийракликни талаб этади.

Куйбишев тумани ИИБ паспорт хизмати ходимлари кунига 15-20 та фуқарога паспорт топширадилар. Бу ердан кунига ўнга яқин фуқаро хорижий давлатларга чақирув қоғозлари олади.

Суратда: паспорт хизмати ходими милиция капитани Қосимжон Ҳасанов фуқарога паспорт топшираёпти.

Ҳ. ШОДИЕВ олган сурат.

РУЗНОМАДА ВОСИЛМАДИ, АММО...

ДИҚҚАТ, НҲВО!

Мухарририятимизга йўлланган мактублардан бирда Бекобод шаҳар ИИБ ДАН ходимларининг салбий ҳатти-ҳаракатлари ҳусусида баён этилган. Чунончи, Раёно исмли аёл бошчилигидаги бир гуруҳ қизлар улар билан милиция байрамини ишонлаганлар. Қизлар формали йигитларни «севамиз» деб санаб кўришмоқчи бўлганлар.

Мактуб юзасидан Тошкент вилояти ИИБ текшириш ўтказди. Натижада хатда келтирилган даъволар ўз исботини топмади. Унга имзо чеккан қизлар бундай ўтиришни тушларида ҳам кўрмаганликларини айтишди.

Бундай ивоғарона хатин уюштирган кимса Бекобод шаҳар ИИБ ДАН ходимларининг номини булғамок ниятидаиди ёки бир гуруҳ қизларинингми!

ҚАБР ТУЗАТАДИМИ?

Тоҳир Тўхтасинов Охунбобоев туманидаги қишлоқлардан бирида турилган, очининг айтганда яшаш жойининг тайини йўқ, бизга шу ниси ойдинки, у муқаддам 1974 йили жиноят мажмуасининг 96-моддаси билан, 1979 йили эса 125-моддаси 2-қисми билан ва 1984 йили эса 114-моддаси 3-қисми билан судланиб, қамоқ жазоси «маза»сини уч маротаба татиб чиққан. Ҳа, озодликдан маҳрум қилинганлар макони Тоҳирга ҳузур бағишлаганга ўхшайди, акс ҳолда қали ёш бўлишга қарамай ҳаётининг энг унумли ва бахт келтириши мумкин бўлган онларидан ўн йилга яқинини қамоқхоналарда ўтказиб, яна қайтадан қатор жиноятларга қўл урмаган бўлар эди.

Шу йил 21 апрель кунин Т. Тўхтасинов қинғир мақсадини амалга оширишга киришди. Ўғирлик учун «ўлжа» сифатида яшаш жойидан анча олис бўлган, бир кун

аввал тўйга келганида «разведка» қилинган Риштон туманида яшовчи фуқаро Турсуной Мамазокированинг уйини нишонга олган эди. Кеч соат саккизлар чамасида Тоҳир уйга дераза орқали кириди, хона ичида турган «ВЭФ» белгили магнитофонни ўғирлаб чиқиб кетади. Бахтга қарши қўлга илинадиган бошқа ҳеч нима йўқ эди, акс ҳолда кўп нарсани ўмариб кетган бўлур эди. Мазкур иш бўйича Риштон тумани ички ишлар бўлими томонидан оператив қидирув ишлари бошлаб юборилди, лекин маълум вақтгача у натижа бермади. Бошқача қилиб айтганда, Тоҳирнинг тузган режаси амалга ошган эди, лекин у қачонлардир қинғир ишнинг қийини чиқиши муқаррарлигини тан олгиси келмасди, шу боисдан яна жиноий ҳаракатларини авж олдириб юборди, энди уни «Лесхоз»дагидек майда ўлжа қониқтирмас эди. Шу боисдан ёнига ўғирлик мақсадларини амалга оширишга ҳамтовоқлар тўплади, ҳам-қишлоғи бўлган Мелибой исмли ҳамда тергов даврида аниқланмаган Бурҳон исмли ҳаромтовоқ шериклари билан олдиндан тил бириктиришиб, «гастрол»га яна Риштон туманига отландилар.

Шу йил 30 сентябрдан 1 октябрга ўтар кечаси юқорида қайд қилиб ўтилган дайди ўғирлар Риштон туманининг чўл қисмида жойлашган «Оқ олтин» қишлоқ Кенгаши ҳудудида пайдо бўлдилар. Улар пешиндан кейин қиш-

лоқларни обдон кўздан кечириб чиқишди. Ниҳоят мўлжалга Топиболдиев номли матлубот жамиятига қарашли 22-аралаш моллар дўконини олишди, ярим кечада ўғирлар дераза ойнасини синдириб киришиб, бамайлихотир дўкон ва омборхоналардаги молларни йиғиштирадилар. «Азамат»лар оз эмас, кўп эмас, 40 метр хонатлас, 7 дона болалар шими, 9 дона катталар шими, 18 дона ҳар хил кийимлар, 50 дона аёллар рўмоллари ва яна беш турдаги ҳар хил саноат моллари, жами бўлиб 5670 сўмлик давлат мулкни ўғирлаб кетдилар. Ўғирлар шу нарсалар билан қаноатланиб қолишмади, уларнинг бежо кўзларидан дўкон ҳовлисида боғлаб қўйилган, мудири Аҳмадали Олимовга қарашли икки бош, нархи 5500 сўм бўлган мол ҳам четда қолмади.

Бу ўғирлик бўйича Риштон тумани ИИБга хабар қилиниши биланоқ дарҳол ИИБ бошлигининг ўринбосари милиция майори Абдумуталиб Қундузов бошлиқ оператив-қидирув гуруҳи тузилди, унга милиция майори Собиржон Астонов, жиноят қидирув оператив вакиллари милиция катта лейтенантлари Ҳакимжон Тошматов, Тоҳиржон Маҳкамов ва терговчи милиция катта лейтенанти Тожибой Мамадалиев сингари ходимлар жалб қилинган эди. Бу ерда ходимларнинг жиноятчилар шахсини аниқлаб қўлга олишдаги хизматларини батафсил ёритиш мақсадида эмасмиз, гап шундаки бир неча кунлик беором қидирув ишлари натижасида катта кўламда жиноий ҳаракатларни олиб бораётган гуруҳ аниқланди ва қўлга олинди. Маълум бўлишича, юқорида номлари кўрсатиб ўтилган дайдилар фақат Риштон туманида эмас, балки 1990 йил сентябрь ойдан то шу йилнинг октябрь ойигача Охунбобоев тумани савдо нуқталарида ҳам бир неча бор ўғирлик қилиб, давлатнинг катта миқдордаги мулкни талон-торож қилишга улгуришган экан. Тергов ишларининг бир қисми Риштон тумани ИИБ томонидан тугатилди.

Табиики ўғирлар қилмишларига яраша тегишли жазоларини олади, лекин Тоҳирга ўхшаш уч маротаба қамалиб чиқиб ҳам тўғри йўлга кирмаган шахсларга бу таъсир қилармикан?!

Акмал ВОСИТ.

Ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиб кўрмаган 13-14 ёшлар чамасидаги уч нафар бола синфдош дўстлари даврасида турфа хил аjoyиботларга бокиб хайратланиш, ўйнаб-кулиш ўринга Тошкент шаҳар Акмал Икромов тумани ички ишлар бўлими терговчиси милиция катта лейтенанти Умар Бердиёров қаршисида бурниларини торта-торта кўрқув ва хавотирда мунгайиб ўтирибдилар.

Ота-оналарнинг ўзаро келишмовчилиги туфайли бу болалар тарбияси ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Оилада тергаб турадиган киши бўлмаганлиги боис улар мактабга боришни ҳам йиғиштириб, ша-

САЁҚ БОЛАЛАР

ҳар бўйлаб тентираб юришни одат қилганлар.

Отадан тирки етим бўлиб қолган Евгений аллақачон чекишни ўрганиб олган. Унинг яшаш тарзи, ҳол-аҳволи билан онаси қизиқмайди. Мактабга мутлақо бормай қўйганидан кейин ўқитувчилари ёрдам сўраб участка вакилига мурожаат этишди. Лекин милиция ходимининг панд-насихатлари ҳам унга кор қилмади. Дайиликни тарк этмади.

Евгений ўзи сингари саёқ болаларни топиб дўстлашди. Охир-оқибатда ўғирликка жазм этишди. Улар 8 ноябрь кунин эгасиз уйнинг балконида ки-

риб 450 сўмлик майда-чўйда-ни ўмаришди.

Содир этилган ўғирлик ҳақида туман ИИБга хабар қилингандан сўнг текширув ишлари бошланди. Энг қизиғи, совутичдаги қолбаса ва лимонадлар ҳам олиб кетилганлиги аён бўлгач, ЖҚБ ходими Бахтиёр Иброҳимов серган тортиб, бу ҳали балоғатга етмаганларнинг иши деган тахминга борди.

Евгений ва унинг шериклари — Игорь, Равшанлар қўлга олингач, моҳир изқулар адашмаганига ҳамкасблари ишонч ҳосил қилдилар. Шавқиддин САМИЕВ.

ЎВУЗ ДЎСТ

Кеч куз. Эрта тонг. Офтоб эринчоқлик билан бўй кўрсатмоқда. Тун бўйи совқотиб чиққан чумчуқлар галаси қуёшнинг нурлари инган дарахт шохларида вижир-вижир сайрашмоқда.

Акмал Икромов тумани ИИБ навбатчи қисмидагилар туннинг тинч ва осуда ўтганидан қувониша-қувониша саҳарнинг соф ҳавосидан мириқиб ўтирардилар. Бехосдан жиринглаган телефон ҳаммани сескантириб юборди. Ходимлардан бири чақон ҳаракат билан унинг гўшагини кўтарди:

— Навбатчи қисм эшитди.

— Кўчада... мурда ётибди?..

— Кечирасиз, аниқроқ қилинг... Қаерда? — деди навбатчи.

ИИБ бошлиғи милиция подполковниги Тоҳир Бойматов муҳим фожияни эшитгач, жиноят қидирув бўлими ходимлари милиция капитани Насрулло Дадабоев ҳамда Бахтиёр Иброҳимов ҳамроҳлигида йўлга отланди. Улар воқеа содир бўлган жойга етиб келганларида қирчиллама ёнида қирчилган йигит юз тубан тушган кўйи мангу уйқуга кетганди. Атрофида ҳеч бир из, ҳеч бир белги йўқ.

Марҳум ким? Қотил-чи? Не сабабдан жонига қасд қилинди бечоранинг? Ҳа, бу саволларга жавоб топиш, қотилни ушлаб, ёвузлигига яраша жазо бериш лозим. Бу машаққатли юмуш айтишга осон, албатта. Аслида қанча вақт, қанча асаб-бузарлик талаб этилади. Бир пайт марҳумнинг кизини кўрган Бахтиёр Иброҳимов:

— Мен бу йигитни танийман, — дея қичқириб юборди. — Уртоғи икковини ўрилиқда гумон қилиб икки кун аввал тергов ишлари бошлаб юборган эдик.

Зийрак изқуварнинг шу кўрсатмаси бўлди-ю, ўша «ўртоқ» зудлик билан топилиб, қўлга олинди ва тергов пайтида ваҳшийликларини тани олди.

Маълум бўлишича, хизматдан қочган Ермат Норқобилов ҳамқишлоғи — чет тиллар олий билимгоҳи талабаси Хўжакулов Муҳиддиннинг ётоқхонасидан паноҳ топади ва бирга яшай бошлайди. Кунлардан бир кун Ермат жиноятга қўл уради. Муҳиддин иккови ётоқхонада яшовчиларнинг кийим-кечак ва пулларини ўғирлайдилар. Ётоқхонада тинчлик йўқолиб, ҳамма бир-бирига шубҳа ва гумон билан қарашга тушади. Ниҳоят ўғри ким эканлиги озмоз ойдинлашгач, бу иш билан милиция шуғуллана бошлади.

Ўша куни кечқурун икки дўстни участка вакили чақиртирган. Аммо улар негадир кечикиб борадилар. Қайтишда эса ораларига ниҳоқ тушади. «Ўғрилиқни сен бошладинг», «Сен бўйинингга ол», — дейиша-дейиша узоқ тортишдилар. Лекин бир қарорга келиш қийин эди. Чунки ҳеч ким панжара ортида ўтиришни хоҳламасди-да. Уч-тўрт сўздан бошланган жанжал муштлашишга бориб тақалди. Ермат узунлиги ярим метрча келадиган темир парчасини топиб, рақибини уришга чоғланади. Муҳиддин эса жон ҳолатда қоча бошлайди. Афсуски, қочиб қутулиш унга насиб этмаган экан. Оёғи нимагадир чалиниб кетдию юз тубан йиқилди. Ортидан қўлаб борган ёвуз дўст унинг бошига ҳалиги темир парчаси билан туширди. Муҳиддин бир тўлғонди-ю, жим қолди. Ермат озгина серрайиб тургач, «Ташселимаш» заводининг 1-ётоқхонасида яшайдиган ҳамқишлоғининг олди-га гангиб жўнади.

ШАВҚИЙ.

«9 октябрь куни эрталаб Яккатутга боргандим. Қаям мотоциклда келиб қолди.

— Почтам уйдаими? — деб сўради.

— Йўқ, ишда бўлиши керак, — дедим.

— Юринг, хабар олиб келамиз, — деди. Унинг мотоциклда минганиб олдим. Йўл-йўлакай у менга:

— Почтамга 350 сўмдан баллон гаплашиб қўйдим, — деди. Ишонмадим. Иш жойининг тайини йўқ, қўлидан иш келмайдиган бола эди у. Шундай бўлса ҳам:

— 400 сўмдан бераман, менга ҳам иккита топиб бер, — дедим.

лиги учун кучсизланиб, таъсир этиш хусусиятини йўқотган экан.

Қаюмжон ва Ерматхаметлар 10 октябрь куни эрталаб яна учрашишди.

Емонга ўлим йўқ, деганлари рост экан, энди нима қиламиз? — сўради Қаюмжон.

— Ўзидан кўрсин, отиб ўлдирамиз!

Навбатдаги суиқасд режасини тузишди. Шу режага мувофиқ Қаюмжон поччасининг олдида борди. Баллонга деб 600 сўм пул олди. Бу пулни ҳамтовови қўлига тутқазди. Ерматхамет эса Бешкапа қишлоғида яшовчи Рустам Аминжоннинг эшигини тақил-

гунимизча ўтлаб туради, — деди Қаюмжон белгиланган жойда тўхтаб ва нари кетди.

Ерматхамет эса тол тағнага яширилган милтиқни олди. Қопдан чиқариб, Абдуҳамидга тўғрилади ва тепкини босди. Аммо бу сафар ҳам беғуноҳни худосасради, милтиқ отилмади.

— Менга қара, ука, қурол билан ҳазиллашма, оқибати кўпинча яхшилик билан тугамайди, — деди соддаликда бутун туман аҳлини ортда қолдирадиган Абдуҳамид.

Бешкапа қишлоғига кираверишда машина ўчиб қолди. Қарашса, ёниғиси тугаган экан. Ерматхамет Қа-

юмжоннинг мотоциклда миниб, унча узоқ бўлмаган гараждан бир пақир автол олиб келди. Буни ҳам сезмаган Абдуҳамид машина орқасига ўтиб, банка қуя бошлади.

Ана шу пайтда шайтонлар ғазабга минди. Мусчадек беозор одам мангуга кўз юмиб, беш нафар норасида-си чирқираб қолишини ўйлаб ҳам кўришмади. Ерматхамет қўлидаги пичоқни унинг орқасидан бориб, чап кураги остига ботирди.

Хаммасидан ҳам воқеанинг ана шу жойини ёзиш оғир. Қотилларнинг ахлоқлигини тасвирласа бўлади. Ками-кемитини уларнинг ўзларидан сўраб билиш ҳам мумкин. Аммо ўша дақиқада беадад азобдан юзлари буришиб кетган марҳум ҳолатини ҳис этиш кўп душвор. У «Оҳ!» дея олди холос ва жигардек яқин бўлиб қолган (ўз наздида) Қаюмжон томонга бери-икки қадам ташлади. Эҳтимол у баданига ботирилган тиг азобидан умрининг сўнгги лаҳзаларини яшаётганини сезгандир.

Ушанда ҳам соддалиги устун келиб, Қаюмжондан нажот кутгандир? Бу ҳақда ҳеч нарса дея олмаيمиз.

Аммо Қаюмжон нажот кутган вужудни тиг билан кутиб олди. Камарига осиб олган пичоқни суғуриб, тўшига санчди. Зарб билан санчди!

Ерматхамет бир тепган эди, марҳум гандираклаб йўл ёқасидаги ариқча юз тубан йиқилиб тушди. Тош билан унинг бошини мажаклади. Қаюмжон аллақачон мурдага айланган вужудга қарата милтиқдан ўқ узди.

Кейин икки малъун ўлим билан тенгсиз олишувда таслим бўлган Абдуҳамидни машинанинг орқа ўриндиғига ётқизишди. Машинани эса Яккатут-Дўлтали йўлигача итариб боришди...

Шу пайтгача Қаюмжонни бўш-баёғгина йигит деб билишарди. У Абдуҳамидни сўнгги йўлга кузатиш чо-

худонинг хоҳиши экан, тоғам жувонмарг бўлиб кетди. Илож қанча. Унинг умрига зомин бўлганлар эса ҳибсага олиндилар. Фақат шугина вайрон бўлган дилимизга таскин беряпти.

Ҳа, Мўминжон ҳақ. Қотилларни суд қутяпти. Улар эртами-индинми муқаррар жазога тортилишлари шубҳасиз. Аммо гап бунда ҳам эмас. Энг оғир жазо — раҳматли Абдуҳамиднинг ўлими олдида бугундан отилиб чиққан оҳ, илтижоли нигоҳи. Бу нигоҳ қонхўрларни ҳеч қачон тинч қўймайди. Юрганда ҳам, турганда ҳам, ўнгида ҳам, уйқуда ҳам таъқиб этаверади.

ТОШЎЛАТ БОЛТАБОЕВ,

Фарғона вилояти Киров тумани прокуратураси

терговчиси.

Раҳмонали ҚОСИМОВ,

«Поста»нинг махсус мухбири.

Олдин почтамникни хал қилиб олайлик, — деди. Тоғам уйда йўқ экан. У қайтиб кетди. Ушанда Қаюм тоғамнинг пулига келган мотоциклни миниб юганини мутлақо сезмабман...

Марҳумнинг жияни М. Хусанов сўзидан.

Ҳа, бу ҳаракатлар содда қилиб айтганда «операциядан олдинги разведка эди. Кечқурун соат 20 лар атрофида улар Абдуҳамидни Яккатут қишлоғига — Ерматхаметлариникига олиб боришди. Баҳона ўша-ўша — машинага баллон олиш.

Бу ерда учовлон овқатланишди. Ерматхамет Абдуҳамиднинг косасига захарли дори (маргимуш) солиб берди. Абдуҳамид эса овқатни иштаҳа билан паққос туширди. Аммо ҳеч қанақа ўзгариш сезилмади. Шундан кейин учовлон унинг ишхонасига — ёнидаги омборхонаси қоровулхонасига боришди. Ўзаро суҳбат роса авж олди. Қаюмжон чой дамлаётди, яна захарли доридан қўшди. Абдуҳамид бундан беҳабар у узатган пиёладаги чойни қайта-қайта, терлаб-терлаб ичди. Бу сафар ҳам улар кутишган иш бўлмади. Мутахассисларнинг фикрича, ушандаги дори эски-

(Охири. Боши ўтган сонларда).

СУРАТДА: қотиллик қуроли пичоқ қидирилмақда.

Утган 1991 йилнинг сентябрь-ноябрь ойларидан бошлаб жумҳуриятимиз матбуотида Мирзачўлнинг қўриқ ерларини ўзлаштириш ҳаракатининг 35 йиллиғига бағишланган мақолалар чиқа бошлади. Унинг қатнашчилари билан турли учрашувлар ўтказилиб, чинакам байрам бўлди.

Жумҳуриятимиз Президентининг 17 сентябрдаги Фармони билан қўриқни ўзлаштиришда алоҳида ўрнатилган 57 киши мукофотланди. И. А. Каримовнинг табриғида ҳам қурувчи, мелиоратор, қишлоқ хўжалиги ходимларининг жасоратларига муносиб баҳо берилди.

Ҳаммаси яхшику-я, бироқ бу

ишларда улардан кам хизмат қилмаган милиция ходимларининг ўрни қаерда қолди!

1991 йилнинг 11 ноябрида «Поста» рўзномасида «Мирзачўлнинг мирзоси» номли мақола босилганди. Бу мақола ўша пайтдаги менинг фаолиятимни ёритганди. Қўриқни очишдаги милиция ходимларининг машаққатли меҳнатлари ҳақида озми-кўпми маълумот берилганди унда.

Мен милиция ходимларининг ўша даврдаги меҳнатлари ўз қадрини топмаганидан ўқиндим.

Шахсан мен очик даштнинг қуруқ совуғида, иссиқ чангида юравериб, сил касаллиғига дучор бўлдим.

1957 йилнинг бошларида даштга биринчилардан бўлиб келгандим.

Қурувчи, ишчилар ишдан кейин вагончаларида мазза қилиб овқат ичиб, дам олишарди. Мен эса туни билан очикда ётган халқ хўжалиги молларини қўриқлаб чиқардим. На дам олишга, на овқатланшга фурсат ёки жой топиларди.

Ушанда бу ерга келган со- биқ ўғрилар, муттаҳамлар,

турли жиноятчи унсурлар билан кунига рўпарў келарди. Уларнинг ҳақоратларига, безорилигига, қурол билан дўқ-пўписа қилишлари-ю, тазйиқига бардос беришга тўғри келарди. Бир сафар безорилар билан бўлган тўқнашувда ўст- бошим бутунлай йиртилиб кетган.

Милиция ходимларига осон бўлгани йўқ. Аммо алам қиладиган жой бу ҳақда ҳеч қаерда айтиб ўтилмади. Машаққатли меҳнатимиз қадрланмади. Милиция жамиятимизнинг ўғай боласими!

Шариф ТУРДИХУЖАЕВ, Янгир шаҳар милиция бошқармасининг собик оператив ходими.

ЎКИНЧ

Мен шундай савол билан шу шаҳар полиция бошқармаси матбуот билан алоқа бўлимининг раҳбари, инспектор Джером Сенкирга мурожаат этишим биланоқ, у «Шаҳар ҳокимиға», деб жавоб берди. Лекин бундай қисқа жавоб мукамал бўлмаса керак, дегандай, дарҳол қўлини кўтарди.

Сан-Франциско

«Ҳа, — деди у. — Қарийб юз элли йилдан буён Сан-Францискода амал қилиб келинаётган қондаларға мувофиқ, полиция бошқармаси бошлиғини танлайдиган, уни шу лавозимға тайинлайдиган, ишдан бўшатадиган одам битта, у ҳам бўлса — ҳоким. Полициянинг ишлари билан шуғулланувчи комиссияни ҳам унинг ўзи тузади. У 5 кишидан иборат бўлиб, шаҳардаги ҳуқуқ-тартибот хизмати бюджетни ва фаолиятининг асосий йўналишларини, полиция ходимларининг иш ҳақи даражасини белгилайди, шунингдек, тартибот бузилганлиги тўғрисидаги жиддий шикоятларни ҳам кўриб чиқади. Шаҳар комиссиясининг бошлиғи худди шу комиссия билан яқин ҳамкорликда иш олиб боради».

Ҳозир эса комиссия намоёнлар пайтида, яъни бошқача қилиб айтганда, «оломонни назорат қилиб туриш» зарурати туғилган вақтларда полиция қандай ҳаракат қилиши кераклиги тўғрисидаги янги қондаларни ишлаб чиқиш билан банд. Одатда Америка полициячилари жамрат тартибига ҳалал берувчи намоёнчиларни аяб, уларга анчагина юмшоқ муомала қилишади. Лекин, шунга қарамай, гоҳида одамлар, полиция ортиқча қаттиққўллик қилди, куч ишлатди, деб шикоят ҳам қилиб туришади. Янги қондалар эса ана шу масалани аниқ белгиллаб қўйишга ёрдам беради.

Яқинда полициячиларга патруль машиналарини катта тезликда ҳайдаб, гумондор шахсларни таъқиб этишлари ман қилинди. Чунки бундай пайтларда тасодиףай машина қаршисидан чиқиб қолган, мутлақо бегуноҳ йўловчилар ё ҳалок бўлишади, ёки бир умрга мажруҳ бўлиб қолишади. Бундай қарорлар нафақат инсонпарварлик нуқтан назаридан қабул қилинмоқда, улар айтиш жамонда пул маблағларини тежашни ҳам назарда тутяпти, чунки ҳалигидай бегуноҳ жабрланганларга етказилган зарар учун шаҳар хазинасидан миллион-миллион доллар товон тўлашга тўғри келяпти-да.

Шунингдек, яқинда Сан-Францисконинг полиция ишлари билан шуғулланувчи комиссияси, агар полициячилар ўзлари учун ажратилган даҳаларда машиналарда қанчалик кўп патрүүллик қилиб, кўпроқ пийда айланишса, бу билан жиноятчиликнинг олдини олиш ишларида катта натижаларга эришиш мумкин бўлар эди, деган ҳулоаса келди. Шундай қилинса, улар маҳаллий аҳолини янада яхшироқ танийдиган бўлишади ва бу билан ўзаро ишонч вазиятини вужудга келтиришади. Бусиз, айтиқса, майда миллатлар истиқомат қиладиган қашшоқ туманларда тартибни таъминлаш анчагина қийин бўлади.

Олдин мазкур комиссия полиция ходимлари учун иш ҳақи миқдорини штатнинг бешта энг катта шаҳарларида белгиллаб қўйилган миқдорга тенглаштириб тасдиқлар эди. Ҳозир эса бу ма-

сала комиссиянинг Полициячилар уюшмаси (ҳа, бу ерда шунақаси ҳам бор) билан музокаралар олиб бориши натижасида ҳал этиляпти.

Мен шунинг аниқладимки, Американинг бошқа шаҳарларида ҳам шунга ўхшаган тартиб мавжуд экан: ҳамма нарса тарихий шароитга ва ўша қондалар жорий қилинган вақтга боғлиқ экан. Масалан, Лос-Анжелесда полиция бошлиғини шаҳар ҳокими ва шаҳар кенгаши аъзолари биргаликда, бамаслаҳат танлашади ва лавозимга тайинлашади, аммо улар уни ишдан бўшата олмайди; полиция бошлиғи ё ўз хоҳиши билан истеъфога чиқиши керак, ё худ у шундай «қовун тушириши» керакки, бундай ножўй ҳатти-ҳаракати

ПОЛИЦИЯСИННИНГ БОШЛИҒИ

учун уни эгаллаб турган лавозимдан суд қарорига мувофиқ ёки жамоатчиликнинг талаби билангина олиб ташлаш мумкин бўлади. Лос-Анжелес полициясининг ҳозирги бошлиғи Дэррил Гейтс, айтишларича, ҳамманинг ҳам жонига тегибди-ю, лекин уни ишдан кетказиш тўғрисида гап очилган эса, негр Родни Кингонинг жанжалга сабаб бўладиган даражада полициячилар томонидан калтакланишини, ҳаваскорлар суратга олган видеолеонтаси ойнан-жаҳон орқали намоён қилинганидан кейингина мумкин бўлибди. Гейтс ўз лавозимини «ихтиёр равишда», фақат келаси йилнинг апрель ойидагина тарк этишга қарор қилганмиш.

Американинг шаҳар ҳокими фақат фахрий лавозимига тайинланадиган майда шаҳарларида эса шаҳар хўжалиги, жумладан ҳуқуқни муҳофаза қилиш масалаларига онд барча ишлар билан фақат махсус ёлланган бошқарувчига шуғулланади.

Тафовутлар билан бир қаторда Америкадаги ҳамма полиция бошқармалари учун умумий бўлган яна битта қонда бор. Бу шундан иборатки, улар ҳудудда ўзлари хизмат қилаётган, уларга маош тўлаб турган шаҳар ёки графлик ҳокимиятидан бошқа ҳеч қанақа ташкилотга итотат этишмайди. Бу ерда юқори муассасаларга икки ёки уч томонлама бўйсунуш ҳеч қачон бўлмаган. Бу ерларда АҚШнинг федерал ички ишлар вазирлиги, биздагидан фарқли ўлароқ, асосан умуммамлакат қўриқхоналари ва буюртма жойларни муҳофаза қилиш билангина шуғулланади, холос.

— Шаҳарлар ва графликларнинг полициялари қандай қилиб бир жойда ёнма-ён ишлашади? — деб сўрадим инспектор Сенкирдан.

— Бу жуда осон. Чунки уларнинг ҳар қайсисида ўзи учун алоҳида ажратиб берилган ҳудуди бор. Қишлоқ полициячиларини эски анага мувофиқ шериф деб аташади: улар ўз ҳудудларида патрүүллик қилишади,

уларнинг хусусий қамоқхоналари, ахлоқ тузатиш муассасалари бор. Тартиббузар тартибни қарда бузган бўлса, ўша ерда қўлга олинади. Лекин қилмишига яраша жазони эса полиция эмас, балки суд белгилайди.

— Баъзан мен Калифорния йўлларида ён томонига «Хайвей пэтрөл» («Катта йўллардаги патрүүл») деб ёзилган машиналарни учратиб қолаяпман. Хўш, бу хизмат кимга бўйсунди?

— Штат ҳукуматиға. Уларнинг 6.300 киши ишлайдиган ўз бошқармалари бор. Бошқарманинг бошлиғи (Комиссар) штат губернатори томонидан тайинланади. Штатнинг ўз полицияси ҳам борку, лекин унинг сони жудаям оз, вазифаси эса ҳукумат биносини ва бошқа расмий муассасаларни қўриқлашдангина иборат. Шуниси муҳимки, Калифорния штати ҳудудидagi полициячилар учун зарур бўлган касб тайёрларлиги ҳажми, яъни қонунларни ўрганишга неча соат, амалий машғулотлар учун неча соат кераклиги ва ҳ.к.лар ҳам айнан шу штатнинг ўзидa белгиллаб чиқилди. Бундан ташқари полиция ходимлари учун ўқув мар-

талар ҳам, одамлар ҳам биздагидан кўпроқ.

Бутун дунёдаги каби полициянинг маҳаллий ҳокимиятга бўйсундирилишининг фақат ижобий томонларига эмас, балки салбий томонлари ҳам бор. Бу соҳада, иборали қилиб айтганда, «он берганга тош отиш» қабилида иш тутиб бўлмайди. Масалан, полициянинг собиқ офицерларидан бири хизматдан бўшаб кетгач, гўё елкасидан тоғ ағдарилгандай бўлди: у ишлаб юрган пайтларида итотидagi полициячилар ўзларининг шахсий машиналарини таъқиқланган жойга қўйган ёки ҳаракат вақтида тезликни оширган маҳаллий сёсатдонларга ёки шаҳарнинг «казо-казолари»га жарима солишарди, офицер эса энди бунинг учун ўз бошлиқларидан ҳар ойда дакки эшиттирдан қутулган эди (шунинг ҳам айтиб ўтиш керакки, полициячиларга солинган жарима пулини ўз қўллари билан олиш ҳуқуқи берилмаган).

Мен полиция кийимини кийган ҳар қандай одамнинг иззат-нафсига тегадиган битта саволни беришга, яъни полициядаги сотқинлик ва порахўрликка қарши қандай курашиш керак, деган гапни айтишга истиҳоло қилдим. Чунки бунақа саволга Американинг кундалик нашрларидан жавоб топиш мумкин.

Масалан, яқинда «Сан-Франциско кроникл» рўзмаси аввалги пайтларда одоб-ахлоқ нуқтан назаридан бенуқсон деб ҳисобланиб келган Калифорния катта йўлларида патрүүллик қилиш хизматининг ишидаги камчилик ва нуқсонлар тўғрисида бир неча мақола чоп қилди. Мана энди унинг комиссари Морис Хэннинган (у мазкур лавозимга бундан икки йил муқаддам тайинланган эди) ўзининг доимий равишда тезликни оширадиган, рулни маст ҳолда бошқарадиган учта қизига ҳаққоний равишда жарима солган полициячилардан ўч олишга ҳаракат қилганликда айблан-

КИМГА БЎЙСУНАДИ?

муаммолари бўлса ҳам. Агар биронта одам федерал қонунни бузса, ўз-ўзидан тушунилиб турибдики, бундай иш, албатта, ФТБга оширилади. Масалан, банкини ўмариб кетиш АҚШ ҳудудининг қайси жойида юз берган бўлмасин, уни ФТБ тергов қилади. Бордию бирон-бир киши Сан-Францискода пийдалар йўлкасига тупурса (бу хусусда шаҳар кенгашининг қарори бор), қандай бўлмасин, бу иш билан шаҳар полициячиси шуғулланиши керак. Бордию, федерал қонун билан штат қонунини бирига ўхшаш, яъни бири иккинчисини такрорлаётган бўлса-чи? Унда нима қилиш керак? Ахир, «одам ўлдирма», «ўғрилик қилма» деган сўзлар фақат диний китоблардагина эмас, балки АҚШнинг ҳам, Калифорниянинг ҳам жиноят мажмуаларида ёзилган-ку?

— Ҳаммаси ишнинг қай даражада мураккаблигига боғлиқ, — деб изоҳ берди Сенкир. — Агар тергов қилишга маҳаллий полициянинг ўз кучи етса шуғулланаверади. Мабодо ўзимизнинг кучимиз етмаса — унда тегишли федерал ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг вакилларини таклиф қиламиз. Нега десангиз, уларда воси-

моқда. Кўриб турибмизки, «Беш қўл барабар эмас» деган нақл бежиз айтилмаган экан. Лекин шундай бўлса-да, барибир, гапнинг индаллосини айтганда, Америка полициячисининг ҳам, шу қатори, бизнинг милиционеримизнинг ҳам меҳнати жуда оғир ва машаққатли. Чунки унга баъзан қўлидаги биттаю-битта тўппонча билан автомат ўқалган бандитларга қарши туришга тўғри келади. Яна бир факт: агар 1950 йилда мамлакатда битта жиддий жиноятга учта полициячи тўғри келган бўлса, ҳозир эса бунинг акси бўлаяпти.

Мана шунинг учун ҳам Америкадаги таниқли журналистлардан бирининг ўз ватандошларига қарата: «Сизларга қанчалик қийин бўлса-да, барибир полициячиларга ёрдам беринлар», — деб мурожаат қилганлигига ажабланмасак ҳам бўлади. Уларсиз қонун ҳам, фуқаролар ҳам бутунлай ҳимоясиз қолади, деб ҳисоблашади бу ерда.

Е. ПОЗДНЯКОВ,
Сан-Франциско.
Русчадан
Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВ
таржимаси.

ОЙНАДАН ЎПКАЛАМА!

ОБРУ ТОПИШ ОСОНМАС

Халқ орасида милиция обрўсини кўтариш биринчи навбатда ўзимизга боғлиқдир. Бу йилда аввало шахс сифатидаги қадримизни билишимиз лозим. Ерданга муҳтож одамга қўл чўзган милиционерлар фақат кинофильмларда эмас, балки кундалик турмушимизда бўлиши керак. Афсуски баъзи ходимлар оддий одамтарчиликни ҳам иш соатида қилишга одатланганлар. Хизмат вақти тугадими, эгинда формаси йўқми, демак тартиббузарликларга аралашмай кетаверса бўлади. Аммо улар бу билан ўз шаънларига доғ тушираётганларини билишармиканлар?

Мана бир мисол. Айни шу кунларда жамоат улови қатновининг қай аҳволда эканлиги барчангизга маълум.

Эрталаб бекатда одам ёғиж. 81-автoбус келдики, ҳамма гур этиб ўзини урди. Биров-бирова қарамайди. Ичкарида оёқ қўйишга жой йўқ. 25 ёшлар чамасидаги милиция старшинаси ўриндиқда бемалол ўтирганига кўзим тушди. Унинг тепасида эса бир қария букилганича ойнага таяниб турарди.

Мен ундан қарияга жой беришни сўрадим.

— Кўриб турибсизку одамларнинг қўлигини, ўрнимдан қандай қилиб тураман?

— Амалланг. Унга гапим малол келгани шундоқ ҳам кўриниб турарди. Йўқ, охири туришга мажбур бўлди.

Кампир дуо қилганича ўриндиққа ўтирди. Мени ҳайрон қолдирган нарса, учинчи бекатда кампир ўрнидан кўзгаллиши билан старшинанинг ўша жойга шоша-пиша ўтириб олгани бўлди. Йўловчилар милиция кийимиди бўлгани учун ҳам унга чурқ этолмаётгани сезилиб турарди. Агарда унинг ўрнида бошқа фуқаро бўлганида борми, таъна-дашномларга кўмилиб кетарди.

Сўнгги бекатда бирга тушдик. У билан суҳбатлашдим. Ўрта Осиё транспортни ички ишлар бошқармасининг ходими Эргашали Имомов экан.

Эҳтимол у иш жойида кўзга кўринган, яхши ходимдир. Бироқ одамлар орасида обрўмизга доғ тушираётганлар шундайлар эмасми?

Обрўнинг келиши қийин, кетиши осон, бунинг унутмаслигини керак.

Исмоил МИНАВВАРОВ,
милиция катта лейтенанти.

ТУНГИ БОҒЧА

ОДАТДА болаларни боғчага эрталаб олиб боришади. Аммо Брюсселда одатдан ташқари боғча очилди. У тунда ишлайди. Унга болалар кечки соат 17.30 дан 22 гача қабул қилинади. Эрталаб эса соат беш яримдан 10 гача ота-оналар уларни олиб кетишади.

Боғча директори Николь Мантуазининг айтишича, боғчага фақат тунда ишлайдиган ота-оналарнинг болалари қабул қилинади.

КЕЙИНГИ ЮЗ ЙИЛДА

БУТУНЖАҲОН банкининг собиқ президенти Роберт Макнамарнинг айтишича, кейинги юз йилда ер шарини аҳолиси деярли уч барабар кўпаяркан ва 14 миллиард кишини ташкил этаркан. Ҳозирги кунда сайёра аҳолиси бир йилда юз миллионга кўпаймоқда. Бу кўпайишнинг 90 фоизи ривожланган мамлакатлар зиммасига тушади.

Мухаррир ўринбосари
Ғайратжон
БОЛТАБОВЕВ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700029, Тошкент, Лопатин кўчаси, 1.

Ўзбекистон Жумҳурияти «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни
Босмахонаси. 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: муҳаррир — 54-37-91,
муҳаррир ўринбосари — 39-77-23,
муҳбирлар бўлими — 59-26-56,
умумий бўлим — 59-21-21.

«ПОСТДА» — («НА ПОСТУ») Орган коллегии МВД Республики Узбекистан 43370 нусхада чоп этилди.